

Nogle Kirkebogsnekrologer fra det 18de Aarhundrede.

Ved **Niels Stenfeldt.**

Provst *Hans Hansen* (1682—1758.) har i Kirkebøgerne for de to Hovedsogne. Sørbymagle og Skelby, med tilhørende Annekser, Kirkerup og Gunnerslev, hvor han mellem 1717 og 1758 var Præst, forfattet nogle smaa Nekrologer over alle de Sognebørn, han stedede til Jorden. De fleste er tørre og lidetsigende; men nogle fortjener formentlig ved deres Sprogtone og Tidskolorit at kendes. Arkivfolk paastaar, det er et yderst sjælden forekommende Tilfælde, at en Præst har gjort sig den Ulejlighed saaledes gennem en lang Aarrække at nedtegne biografiske Meddelelser om Sognefolkene; men der var megen Sans for Slægtshistorie hos flere Medlemmer af Provst Hans Hansens Familie, som ogsaa rummer adskillige ret kendte Personer. (Lige fra 1620 har Slægten stadig ført Navnet »Hansen« som fast Efternavn). En Onkel til Hans Hansen var den bekendte Etatsraad, Oberzahlmester *Ole Hansen*, der som Admiralens Sideordnede paa Flaaden i 1710 fandt Døden om Bord paa Iver Huitfeldts Linieskib »Dannebrog«. En Søn af Provsten, *Jens Hansen*, var mellem 1746 og 1753 Guvernør paa St. Croix; hans Broder *Henning Hansen*, Provst ligesom Faderen, har i en Kalender forfattet en elskværdig Beskrivelse af sit Levned og Livet hos Faderen i den nu (i 1923) 270 Aar gamle Skelby Præstegaard (Personalhist. Tidsskr. III. 1882).— Hans Broder, *Christian Hansen*, en Bondefilosof fra Slutningen af det 18de Aarh., har skrevet en Bog om sit og Familiens Liv (Chr. Hansen: »Liv og Levnet«), og dennes Søn, *Hans Hansen*, Portrætmaler, Medlem af Kunstakademiet og Lærer der, har skrevet en værdifuld Dagbog om sin Færden blandt de mangfoldige adelige Personer i Datiden, som han har malet (Clausen og Rist: »Portrætmalerens Dagbog«). Han er iøvrigt Fader til den berømte *Constantin Hansen*.

Mag. *Hans Hansen*, efterfølgende biografiske Bemærkninger Forfatter, havde levet flere Ungdomsaar i Borchs Kollegium med den ganske samtidige *Ludvig Holberg*, var endda hans overordnede, da han var inspector collegii, medens Holberg var Alumnus; det vilde være for meget at forlange, at han skulde være saa morsom som Holberg i disse Levnedsrids over døde Bønderfolk; men hvis Holberg havde smittet ham lidt med sit Skarpsyn, sit lune Blik paa Mennesker og sin Fremstillingsevne, havde det gjort dette lille Forfatterskab mere værdifuldt.

I det følgende er medtaget alle Biografier over saadanne Personer, som har almindelig personalhistorisk Interesse, samt nogle enkelte over Bønder.

Uddrag af Sorbyemagle Kirkebog (1717—31).

1718. 22 Nov.

Kirsten Albrets Daatter Sadelin. En gift Qvinde. Føed af Hr. Albret Christensen Sadelin, Sogne-Præst til Nestelsø Meenighed, og hans Huustrue, hafde tient hos fremmede, siden hun var 11 aar gammel, kom siden i ægteskab med hendis efterlevvende Mand Peder Jensen Smid i Sørbyemagle, aflede med ham 9 børn, af hvilcke 1 Søn og 4 døtre efterlefver, blef paa det sidste hart angreben af colica, som og blef en aarsag til hendis død d 14 Nov: Klocken 7 om aftenen efter at hun samme dag var blefven berettet i min Fraværelse af Hr. Daniel Hansen, Præst i Schørpinge. Hende blef barmhiertighed vederfaret, idet hun efter allis tycke fick et salig endeligt. Var gammel 49 Aar omtrent.

1719. 27 Nov.

Clemen Sivertsen. En Skourider af Sørbyemagle, føed A: 1657 d 27 April i den fyrstelige Stad Pløen af Jochum Sivertsen og Helvig Peders Daatter, oplært i Gartner Kunsten. Kom til Kiøbenhavn A: 1678 i tieniste hos Dronningens Gartner; blef siden Gartner ved Jomfrue Klosteret i Roeschilde, der efter hos Hr. Geh: Raad og Stiftamtmand Otto Krabbe paa Holmegaard her paa Selland i 12 aar, derefter begab hand sig til Andtvorschou Slot, og der forpagtede Hollenderiet, blef omsider A. 1698 af Hans kongl:Mayestet Allernaadigst beskicket at være Skourider ved Andtvorschou Grefskabs-district; hafde siden den tid forpagtet Sørbyemagle Præstegaard afling i min Salig Formands Mag: Jesse Hannibalsen Jessens tid, kom her fra til Schouse (Skovsø) og der fra igjen hid til byen, og boede her i det saakaldede Skouriderhuus intil han døde. Hand var 3 gange gift. 1 Gang med Anna Chatrina Christens Daatter, aflede med hende 2 Sønner og 3 Døttre, hvor af igjen lefver 1 Søn og 1 Datter. 2 Gang med Elisabeth Lards Datter, aflede med hende 5 Sønner og 5 Døttre, hvor af igjen lefver 2 Sønner og 2 Døttre. 3 Gang med Maria Berthels Datter som ofverlefvende hans Død, aflede med hende 1 Søn, og derforuden efterløed hende i en frugtsommelig tilstand. Et aars tid for hans død var hand incommoderet af Strenguria (Blærelidelse), hvor der omsider satte sig anden svaghed til, blef beredt om natten imellem d 18 og d 19 Nov: døde d 21 ejusd: om eftermiddagen Kl. 5. Var gammel 62 Aar 6 Maaneder 3 uger og 1 Dag.

1720. 21 Apr.

Christen Sørensen en gammel Mand af Bøstrup, føed i Vensyssel i Jylland, kom siden efter her til landet, var Rytter hen ved 14 aar, boede siden i et Præstehuus i Bøstrup, i ægteskab med Bodild Lars Daatter, aflede med hende 2 Sønner og 2 Døttre, af hvilke den ene Daatter allene igienlever. 2 Gang i ægteskab med Maren Hans Daatter (som var død et aars tid førend hand self, da de vare fløttede her fra sognet) efterat hand nogen Tid hafde boed i forbemelte Præste huus; ofverloed hand det til en anden, blef inderste med hans sidste huustrue hos gaardmand Christen Hansen i Bøstrup: hvor det skeede A: 1719 d 17 Maij, at der formedelst uagtsomhed kom ild i nogle spaaner, som lae uden for hans ildsted, hvilket tog ofverhaand, saa at 4 gaarder og 2 huuse blefve afbrente; og omendskiønt at bemeldte Christen Sørensen (af harm, at hans uagtsomhed hafde været aarsag til saa ulyckelig en ildebrand) reiste her fra sognet at søge sit brød og bolig andensted, saa skeede det dog, at hand paa det sidste kom half syg her til Bøstrup igien, og døde i Endvold Pedersens gaard af alderdom og svaghed d 14 Apr: gammel henved 85 aar. Var en alvorlig og sandrue mand, efterloed sig saa meget, som hand skickelig blef begrafven for.

1720. 29 Nov.

En døe føed pige-barn (25 Nov.). Forældrene (det drejer sig om Forfatterens eget Barn) vare Mag: Hans Hansen (Jani filius)—[hans Fader hed Jens Hansen og var Amtsforvalter i Thisted)] Sogne-Præst for Sørbyemagle og Kircherup Meenigheder og Ellen Christens Daatter Mule. Gud var meget naadig imod min Huustrue, i det Hand i slig tilfælde forunte hende en snørt, mere end forventelig god, læt og hastig forløsning, hvorfore hans navn være evindeligt æret.

1721. 23 Febr.

Sophia Antonies Daatter, en gift kvinde af Roested. Føed i Mechelburg, er siden kommen med hendis Forældre her til Danmark, hendis Fader var Rytter, og imedens hendis Forældre boede i Laaland kom hun i ægteskab med hendis efterlevvende mand Daniel Fridrichsen, som der var Dansk-Holder (Skoleholder), kom siden med ham her til landet, og boede i Roested bye. Anno 1720 gjorde hun barsel, da hun i 14 aar tilforn icke hafde faaed børn, hendis Mand var da ofver 70 Aar gammel, efter samme hendis barselseng var hun stedse svag, indtil hun d 20 Febr: døde Anno ætatis 49.

1721. 30 Marts.

Daniel Fridrichsen. En gammel Mand af Roested, føed i Slagelse, hvor hans Fader var Capellan til Snt. Michels Kircke, hafde stedse

holdet Dansk skole i Norge, i Laaland, hvor han kom i ægteskab med Sophia Antonies Datter, kom med hende til Roested, hvor hand og holt dansk skole, hans huustrue døde ham fra sidst d 20 Febr., efter at hun hafde fød ham et ussel og vanføer barn (som foran er meldet) hand self blev kort der efter syg, og døde Anno ætatis 71 aar, var en gammel verckelig (gnaven) mand.

1722. 25 Jan.

Helvig Lards Daatter Høemand. En gammel Encke qvinde, fød af ægte forældre i Halland i Staanvalde Sogn. Efter at hun i nogle aar hafde tient hos fremmede, først i Schaane, siden i Kiøbenhafn, er hun kommen i ægteskab med Mads Jensen i Velløe (Vejlø), aflede med ham 3 Sønner og 4 Døttre, af hvilcke 3 Døttre allene ofverlefver, boede med samme hendis mand 1) i Kiøbenhafn, siden her ude i landet, sidst i Slagelse, og efter at hun der i nogle aar efter hendis Mands død hafde boet, kom hun omsider til huuse hos hendis Sviger Søn Nicolai Lange i Præstevænge huset, hvor hun og i en høy Alderdom og mæt af dage fuldendede hendis dage, efter at hun var blefven beret, døde saaledis d 21 Janv: Klocken 9 om formiddagen, var gammel omtrent 93 Aar.

1722. 12. Apr.

Niels Knut Danielsen, et lidet barn ægteføed af Daniel Friedrichsen, Dansk Skoleholder, boendis hos Sognefogden Jacob Nielsen i Roested, og hans Huustrue Sophia Antonies Daatter. Forældrene ere døde begge, kort efter barnet var fød og efterloed det i en slet stand, thi det var vandføer og fattig, det voxte nok i lengden, men intet i drøyelsen, og kunde aldrig stytte noget paa sine fødder, formedelst dets fattigdom blev det ald sin tid underholdet af den fattige Blocks Penge ved Kircherup Kircke. Den Qvinde som hafde det til opsiun efter Forældrenes død fick ugentlig 1 M, men det sidste fierding Aar 1 M 6 Sk. til dets underholdning. Døde omsider d 8 April sidst afvigte, blev gammel 2 Aar mindre 3 maaneder.

1722. 15. Juli.

Jens Pedersen. En gammel Gaardmand i Roested, ægteføed i Fyen i Bogense bye af Peder Jørgensen og Anne Christens Daatter. Var hiemme hos hans Forældre til hand var 12 aar gammel, kom saa med hans forældre her til Sælland, og fra den tid freqventerede Slagelse skole i 3 Aar, gaf sig siden fra Skolen og efterat hand i nogle aar hafde tient hos fremmede, fick omsider Gaard i Roested hvor hand og forblef udi indtil hans død. Kom først i ægteskab med en Encke i samme gaard ved nafn Maren Niels Daatter, som lefvede med ham i 23 aar, fick i samme ægteskab 7 børn af hvilcke

1 Søn Peder Jensen (nu Gaardmand i Roësted og 1 Daatter Dorete Jens Daatter — Jørgen Hansens Gaardmands og Kirckeværges Huustrue i Esholte, allene efterleffer. 2den gang i ægteskab med hans nu efterlevvende Karen Niels Daatter, i hvilcket ægteskab, som varede 24 aar, de afledte 7 børn, af hvilcke en Søn allene efterleffer (som er vel ickun ung, men tegner dog vel til) omsider blef hand syg ved Juletider sidst afvigte af brøst syge, var meget hart syg og fuld af smerte, hafde liden roe og vidste icke hvor hand vilde være, blef imidlertid 3 gange berettet paa hans seng, sidste gang dagen før hand døde, var gammel omtrent 76 aar. Hafde ald sin tid været en paaholden mand, men maatte siden tære meget af det hand hafde samlet i sin sygdom, thi da vilde hand icke der maatte sparis noget for ham af alt det hand hafde lyst til, og hand siuntis der kunde være ham til Helbred.

1722. 24 Aug.

Ellen Christens Daatter Mule (Præstens egen Hustru) Mag: Hans Hansens, ægteføed i Kiøbenhafn af Christian Hansen Mule (Assessor i den Kongl: Høyeste Ræt og virckelig Secreterer i det Kongl: Danske Cancellie) og Margaretha Dysseldorph d 10 Sept: A: 1690, døbt d 13 Sept: nest efter i Hellig Geistis Kiercke. Hendis Moder døde hende fra da hun var 13 dage gammel, fick aaret derefter Stifmoder, Magrete Nansen, som var Hr. Præsident Nansens Daatter, forblef under hendis tilsuun til Aar 1699, da hun kom i Hendis Mosters Mad: Jacob Edelbergs Huus, A: 1705 døde hendis Fader, Hun imidlertid blef i Hendis Mosters Huus og holden som et barn, indtil Aar 1718, da hun kom i ægteskab med Mag: Hans Hansen, da beskicket Sogne-Præst for Sørbyemagle og Kircherup Meenigheder, der et Aar tilforn hemmelig hafde været forloftet med hende, i samme ægteskab, som varede allene 4 aar 1 maaned og 5 dage hafde hun faaed 1 Søn som sørgelig efterleffer ved navn Jens og 1 døeføed pige barn. Foruden dette sidste foster, for hvilcket dette timelige lifvis dør var blefven tillugt, thi hun døde i barselseng dermed og blef icke forløst, hun begynte at faae ont sidst afvigte 16 Aug., som var en Søndag om eftermiddagen, fosteret fantis da at det var icke ret vent, og blef da den nat derpaa tilbragt for hende i megen vee og smerte, mandagen derpaa fantis fosteret at være dødt, hvor ved tilstanden blef jo slettere og slettere, om eftermiddagen merckede hun, at hendis død var for haanden, hvilcken hun og beskickedede sig til med den aller Christeligste beredelse, og efter at den nat der paa var blefven tilbragt i megen pine og angist, forlangede hun strax om tiisdag morgen at blifve beredt, hvor paa der da og strax blef sent bud efter Hr. Daniel i Schiørpinge, men som sygdommen toeg saa heftig til, at hun siuntis icke at kunde oppbie

hans ankomst blev forlanget af Hendis Mand Mag; Hans Hansen, at hand vilde paatage sig denne forretning at berette hende, hvilket hand og in casu necessitatis (i Nødsfald) maatte paatage sig (thi hun laae i sit sidste aandedræt da Hr. Daniel kom) men dog icke uden med største væmodighed og Hierte Klemmelse forrettede; der paa tog hun afskeed med hendis Mand og liden Søn, og alle andre hos værende Venner, og laae saa stille hen i fuld troe og tillid til Gud til om eftermiddagen Klocken imellem 1 og 2, da hun døde Salig i Herren, og hendis Siæl nu er i Hvile hos Gud. Var gammel 31 Aar 11 maaneder og 8 dage. Hun var et exempel af en Gudfrygtig, dydig og from Huustrue, som frygtede Gud, hadede Synden, elskede ret og gjorde got imod alle, saa hendis død derfor er blefven dis mere bedrøvelig for hendis efterladte mand og Søn. Vale anima dilectissima, desideratissima, incomparabilis (Far vel, du højtelskede, dybt savnede, uforlignelige Sjæl).

1722. 11 Okt.

Anders Nielsen. En vefvere og Huusmand i Bøstrup, ægteføed A: 1674 i Spiellerup i Hyllinge Sogn af Niels Andersen og Sidsel Peders Daatter. Var hiemme hos hans Forældre til hand var 16 aar, gaf sig siden ud at tiene iblant fremmede 12 aar, kom saa igien til hans forældre, og i 2 aar applicerede sig til vefver Handvercket, kom derpaa i ægteskab 1) med Gertrud Hans Daatter en Pige i Egisløfmagle, fick der paa et huus i Bøstrup i feste: aflede med Hende 5 børn hvor af 1 Daatter allene endnu lefver, bemeldte Hans Huustrue efter 14 aars ægteskab døde omsider i barselseng efter at hun var blefven beredt, og blef icke forløst. Kom anden gang i ægteskab med Hans Pedersens Huusmands Daatter i Sørbyemagle ved navn Bodild Hans Daatter, aflede med hende 3 børn, hvor af det sidste blef føed efter faderens død. Hand var syg 13 dage før end hand døde af en hidsig feber, bereede sig derpaa meget Gudelig og vel imod hans død, bereet natten imellem d. 5 og 6 Oct: da hand efter hans synders væmodige bekiendelse, hiertelige anger og ruelse og inderlige afbedelse annammede i fuld troe og tillid den Hellige absolution og blef derpaa bestyrket ved det Høyværdige Sacramente; strax derpaa falt hand i en heftig fristelse, saa ham siuntis, at hans synder vare saa mange, at hand icke kunde faae forladelse, hand siuntis, at hans omvendelse til den troe og tillid hand skulde hafve til Gud, var for sildig; denne fristelse var saa heftig at ieg ved en 2 timers strenge arbeide med at formane og opmuntre ham, udrettede ickun lidet, intil ieg omsider meget alvorlig holt ham fore Guds naade og barmhiertighed, hvor ved hand lidet begynte at opmuntris i sin troe og tillid til Guds barmhiertighed og derpaa omsider ganske ofvervant fristelsen og døde saa strax

derpaa i fuld troe og tillid til Guds naade, og i den rette troens bekiendelse i hans alders 48 aar. Salig er den mand som fristis, thi naar hand er blefven prøvvet, da skal hand faae liffsens Krone.

Bemelte Anders Nielsen hafde i sit lefnets maade været en Gudfrygtig, stille, ærlig og sanddrue mand, hvis lige ickun findis faae af. Hans dødsfald var meget bedrøvelig for hans efterlatte Encke, thi hun var samme tid frugtsommelig og forventede hvert øyeblik herrens time, og da manden var død om formiddagen, begynte hun at faae ont om eftermiddagen, og gjorde barsel samme nat der paa, samme barn blef døbt samme dag, da Faderen blef begrafven.

1723. 26 Aug.

Anders Byrgesen Berg. Degn ved Sørbyemagle og Kircherup Meenigheder, ægteføed i Christiansand i Norge A: 1692 af Byrge Andersen Berg, borger og Skipper ibidem og Birgitte Niels Daatter (som formodentlig endnu lefver i Christiansand) blef holden i Latinske Skole i bemelte Christiansand indtil 1713, da Rector Scholæ Tobias Jensen dimitterede ham med Testimonio til det Kiøbenhafnske Accademie; Men ved hans ankomst fant hand det for got, for at blifve dis bedre perfectioneret i hans studeringer at begifve sig nogen tid udi Kiøbenhafns Skole, hvor hand freqventerede i 3 aar, indtil Aar 1716, da hand af Rectore Scholæ Prof: Frølund med Testimonio blef dimitteret til Accademiet. Kort derefter nemlig samme aar blef hand antagen og beskicket til at være Degn til disse 2 Meenigheder. Aaret derefter komme i ægteskab med hans salige Formands forrige Degnes efterladte Encke her ved stedet Magrete Amdis Daatter Longaa, lefvede med hende [Marie Andersdaatter Langaa] uden liifs arfving 6 aar mindre nogle faae maaneder, hafde lenge været svag af brystsygge, hvilket formedelst alt for meget brendevins dricken falt omsider ud til blodspyttese, hvilket greb ham jo haardere og haardere an, i samme hans sygdom blef hand beret, og samme dag da hand døde (d 21 Aug:) lod hand mig en time tilforn kalde til sig, tackede mig for ald beviste Kierlighed, bad om forladelse for nogle smaae fortrædeligheder, som hand hafde giort mig, og da ieg hafde meddelet ham trøst af Guds Ord (hvilket hand med megen andagt hørte, og med tydelig røst gaf tilkiende, den trøst hand fant derved, gick ieg fra ham, hvor paa hand døde et kvarters tid derefter gammel 31 aar.

1724. 16. Febr.

Jacob Nielsen, Sognefoget og Gaardmand i Roësted, ægteføed i Vollerup bye, i Gimlinge Sogn af Niels Andersen og Birgitte Nielis, hvilcke i hans ungdom hafde ladet ham vel oplære i hans Catechismo, tillige med at skrifve og regne: da hand var 6 aar

gammel flyttede hand med hans forældre fra Vollerup til Roësted hvor de antog samme Gaard i Fæste, som hand til hans døde dag har beboed efter Dem, og forblef saa hos hans forældre, indtil hand efter deris død fick samme gaard i Fæste efter dem A: 1685 d 3 Febr: sad ugift ved gaarden i 3 Aar, kom derpaa i ægteskab med hans nu efterlevvende Mette Berthels Daatter (hvis Forældre vare Møllere i Halekevad Mølle (?). Samme ægteskab varede i 36 aar, aflede med hende 11 børn, hvor af allene igienlefver 6 Sønner og 2 Døttre; hvilcke alle tegne vel afsted, den ældste Søn Niels er Forvalter ofver Hans Excellences Cammer Herre Christian Carl von Gabels Gods. Den 2 Søn Berthel er Møller i Faaremarcks Mølle, den 3 Søn Peder er Borger og Handelsmand i Bergen i Norge, den 4 Søn er Fuldmægtig hos General Major og Amtmand von Donep paa Antvorschou Slot. Den 5 Søn Jacob gaar i Slagelse Latinske Skole, den 6 Søn er ickun liden og endnu hiemme hos Moderen, hvor hand vel forfremmis i lesning, regning og skrifven. Den ældste Daatter Bergite er i ægteskab med Lieutenant David Genant ved Landmilitien. Den yngste Daatter er ickun liden og endnu hiemme hos Moderen, et skickeligt lille barn (Det har icke været mig kiedsommeligt at skrifve alt dette, saasom det er et rart (sjældent) exempel at en bonde har opføed saa mange skickelige børn). Ellers hafde denne Salige Mand nogle aar været til og fra incomoderet af rosen i hans been, som omsider greb ham temmelig hart an. Hand var i Kircken dom: 3 post Epiph: (3 Sønd. eft. Helligtrekonger) sidst afvigte, og blef deelagtiggjort i det i Høyv: Alterens Sacramente, og saa snart hand kom af Kirchen hiem, blef hand angreben af samme hans gamle svaghed, og maatte samme aften gaae til sengs, laa saa stille hen i god taalmodighed og andagt til d 8 Febr: sidst afvigte, og døde om morgenen Klocken 7. Var gammel 61 Aar 8 maaneder. Var en Gudfrygtig, ærlig og skickelig Mand, andægtig i Guds huus, ædruelig i hans eget huus, oprigtig og fredsommelig med hans Naboer, ærbødig imod ministerium (Kirkens Tjenere). Imedens hand boede i Roësted, hafde hand været Skoufoget i 6 aar og Sognefoget i 14 aar.

1726. 18 Febr.

Peder Marchusen en Gaardmand i Roësted, ægteføed i Lille Walbye A: 1665 af Marcus Jensen og Bodild Jens Daatter, i hans alders 3 aar kom hand til hans Faster i Torpe og var hos hende i 6 aar i hvor hand blef holden i Skole, kom siden der efter til hans Forældre, og blef hos dem intil 1707, da hand fick den Gaard i Roësted i feste, hvor hand siden boede, og paa det sidste døde. Kom i ægteskab med Encken i samme Gaard ved nafn Maren Peders Daatter, i samme ægteskab, som varede 16 aar, aflede

6 børn, af hvilke 1 Søn og 2 Døttre igienlever, anden gang kom i ægteskab med Niels Andersens Daatter i Harrested ved navn Karen Niels Daatter, som ofverlevede hans død, aflede med hende en Daatter, som endnu lever, samme ægteskab var ickun til liden glæde for dem begge, thi hun hafde ickun maadelig Kierlighed for ham og hans børn, hand iligemaade tog dag for dag af baade i Kræfter og i midler (ordet gick, at hand hafde sat sine penge paa hans Søn, som hand hafde med den første Kone, hvileken hand holt i Slagelse latinske Skole, men ingen kand blifve ret klog der paa, Gud veed alting), endelig blef hand omsider af en tærende sygdom sengeliggende, og siden Hellig Tre Kongers dag sidst afvigte holt ved sengen, blef berettet d 11 hujus og døde saa dagen der efter om aftenen, gammel 61 aar og nogle maaneder.

1729. 10 Maj.

*Peiter Schach*¹⁾ Muurmester, Sognefoget og Gaarmand i Roësted, ægteføed i Röye (Ry) i Bachendrup Sogn A: 1687 af Greges Schach Rytter, og Malene Simons Daatter, blef hiemme hos hans Forældre til hans Alders 14 aar, og imidlertid oplært i børnelærdommen og Schrifven, gaf sig siden i lære 1) hos Peder Muurmester i Flachebjerg, siden hos Claus Bartrumsen i Slagelse. Efter udstanden lære, tog han til sin Moder og Søstere, som da boede her i Sørbyemagle bye, og boede siden i Grønholte huus i 6 aar (samme huus med et Vænge fantis da imellem Hvilebjerg og Rappenborg-Venge, som hørte Raadmand Peder Jensen i Slagelse til, og for en 3 aars tid siden afbrente, og siden den tid endnu icke opbyggt). Kom der fra igien her til byen, og beboede her en fæstegaard i 3 aar, ofvergaf siden samme gaard, og begaf sig til Slagelse, kom saa i ægteskab med Lards Mølleres Daatter af Gudoms Mølle, Kirsten Lards Daatter, boede med hende først 3 aar i Slagelse, siden 4 aar i Schouse (Skovsø), sidst 5 aar i en fæstegaard i Roësted, hvor hand og døde, samme ægteskab varede i 12 aar, aflede med hende 6 Sønner og 2 Døttre, hvor af 3 Sønner allene nu lever, blef syg d 27 April: døde d 4 Maij, som var 8tend dagen efter om aftenen (der kom bud efter mig samme aften, at hand vilde berettes, og omendskiønt jeg i største hast kom der, saa var hand dog død, da ieg kom) gammel omtrent 42 aar. Hans Huustrue døde 3 dage derefter, og blefve begge en dag begrafne.

Kirsten Lards Datter (salig Peiter Schachs) en gift Kone af Roësted, ægteføed i Gudoms Mølle af Lars Christensen Møller og Maren Jacobs Daatter, var stedse hiemme hos hendes Forældre

¹⁾ Oldefader til Højesteretsadvokat, Etatsraad *Gregers Schack*, f. 1781 i Slagelse. S. af Muurmester Peter Greisen Schack.

(undtagen 1 eniste aar, som hun tiende hos Knud Nielsen privilegeret vershuus Mand i Soër) intil hun kom i ægteskab med nest foranmelte Peiter Schach Muurmester, boede med ham i Slagelse i 3 aar, i Schousøe 4 aar, i Roësted 5 aar, afledte i 12 aars ægteskab 6 Sønner og 2 Døttre, hvoraf 3 Sønner allene efterlefver, var syg til og fra i nest afvigte Vinter, dog icke sengeliggende, endelig da hendis Mand var død, blef hun strax noget upasselig dagen der efter, som var d 5 Maij, gick saa til sengs d 6 ejusd: og døde den 7 derpaa, som var 3die dagen efter hendis Mands død, blefve saa begge begrafvede paa en dag, nedsatte i en graf, og holdet en liig Prædicken ofver. Hun var gammel omtrent 32 aar.

Uddrag af Kirkerup Kirkebog (1717—31).

1722. 21 Juni.

Anders Knudsen. En gammel Mand og Skoufoget i Kircherup ægteføed i Schaane i Haslebye af Knud Andersen og Kirsten Knuds Daatter, blef hiemme til hand var 10 Aar gammel, tiende siden hos fremmede i Schaane nogle aar, og kom derpaa her til Sælland, og i tieniste hos Christen Hansen i Esholte, og efter samme Mands død, fick hans Encke til ægte og hans gaar i fæste, men det varede ickun kort, thi efter 4 maaneders forløb døde denne hans første Huustrue, hvorpaa hand og gaf sig fra gaarden paa nye igien at tiene; kom omsider i ægteskab anden gang med denne hans nu efterladte Encke Maren Christens Daatter, fick et huus i fæste i Kircherup bye, blef der Skoufoged, og lefvede i samme ægteskab 37 aar 3 maaneder og nogle dage; var omsider en gammel, dog sterck mand, elskede brendeviin noget mere end tilbørlig, blef syg den 14 Junij om aftenen, efter at hand samme dag hafde været i Slagelse og paa hiemveien veltede engang og kort efter falt igien af Vognen, blef berettet d 17 dito og døde saa dagen derefter nemlig d 18 Junij. Var gammel 73 aar 7 maaneder og nogle dage.

1723. 21 April.

Gustav Radeløf. En Skourider boendis i Kircherup, ægteføed i Mechlenburg paa en gaard kaldet Warmanhagen Anno 1682 d 11 Dec: af Christopher Radeløf og Luca Andersdaatter, blef hiemme hos hans Forældre til hans Alders 9 Aar, da hand blef antagen af den nu Salige Hr. Geheime Raad Vierech til at opvarde den Sal: Herris Sønner efter hans alders maade; 5 Aar derefter blef hand antagen til at være laqvei hos Hendis Høye Naade Grefinde Vierech, som da var Cammer Freuchen hos Hendis Maiest: Dronning Lovise; i hvilken tieniste hand forblef i 4 Aar. Siden antog forbemeldte Hr. Geheime-Raad Vierech ham til sin egen Cammer-Tiener, og da Hans Majestet hafde forlenet forermelte Grefinde

Vierech med Antvorschou Grefskab, blev hand af hende beskicket til at være Skytte og at hafve inseende med endeel af samme Grefskabets Skoufve; Endelig da Grefinden ved døden var afgangen, er hand af Hans Kongl: Mayestet beskicket til at være Skourider ofver forernefte Grefskabets Skofve, A: 1717 kom hand i ægteskab med Hans nu efterladte Encke Kirstine Lards Daatter som var Lards Jensens Møllers Huustrue af Nyesø Mølle, afledede med hende 1 Søn, som alt for hen er død, og 1 Daatter, som efterlever, kaldet Lucia. Ved sidst afvigte Kyndelmesse tider blev hand svag af Hofvetpine og Legemets mattighed, som holt ham jefnliggen ved sengen, blev imidlertid berettet, døde omsider d 16 April: Klocken 8 om aftenen, var gammel 40 aar 4 maaneder og 5 dage.

Uddrag af Skelby Kirkebog (1731—58).

1731. 15 Oktober.

Christiane Magrete Peders Daatter Rammel ægteføed i Jylland af Hr. Ernst Rammel, Capellan i Schagen i Vensyssel og Dorethe Jacobs Daatter Thangen, var stedse hiemme hos hendis Forældre, først hos ermelte hendis Fader, siden hos hendis stiftfader Hr. Johannes Mahler, som succederede i Embedet, og da hand og døde, reiste hun ofver til Kiøbenhafn med hendis Halfsøster, og da hun hafde været der en 14 dagis tid, reiste hun derfra hid til Schielbye for at besøge hendis Faster Madame Viborg, som var Degne-Encke, hvor hun samme dag, da hun var kommen der, blev syg d 7 Oct: og døde saa Taarsdagen nest efter d 11 Oct: gammel 31 aar. Det er trolig, at Hendes sygdom var en sterck forkølelse som hun hafde faaed paa reisen fra Jylland til Kiøbenhafn og derfra hid.

1734. 8 April.

Hans Hansen Hoy, Sogne Degn fra Schielbye og Gundersløf sogner, ægteføed i Drysselbiereg bye af Hans Christensen og Sidsel Anders Daatter. Oplært i Slagelse Latinske Skole, indtil hand til Academiet blev dimitteret, fick derpaa condition 1) hos Hr. Friedrich Kiønig i Helsingør, 2) hos Regiments-Skrifver Lütken paa Pebringe, 3) hos Sr: Anders Pedersen i Nørre-Eschildstrup, blev saa kaldet til Degn i Hyllinge A: 1723, og kom i ægteskab med Frands Olsens¹⁾ Degn til Crommerup og Fuglebiereg Meenighed hans Daatter Maren Frands Daatter (som efterlever med 1 Søn og 2 Døttre), fra Hyl-linge blev hand kaldet til Førsløf Degnekald A: 1728. Derfra blev hand atter kaldet hid til Schielbye og Gundersløf Sogner, at være Degn 1730, hvor hand omsider efter 7 og paa 8de ugers svaghed døde omsider, gammel 36 aar og nogle maaneder.

¹⁾ Dorph.

1735. 6 Februar.

Anne Magrete Ernst Datter Rammel, en Degne-Encke i Schielbye, ægteføed i Ringsted af Ernst Rammel Landstings-Hører her i Sælland (beskikket som Underskriver og Forsegler af Landstingsdomme — Titlen vilde svare til »Fuldmægtig ved Østre Landsret« nu til Dags) og Magrete Hans Daatter Puch, i hendis Alders 22 aar gaf hun sig ud at tiene, først hos Sogne-Præsten i Reesløf Hr. Knud Hansen (1 Aar) reiste der fra efter Skriftlig begiering til Hendis Broder Hr. Ernst Rammel da værende Sogne-Præst til Schagen Meenighed i Jylland, og forblef hos ham i 16 Aar; efter Hans dødelige afgang begaf Hun sig til en Strand-Inspecteurs Encke i Jylland, hvor hun forblef i 6 Aar; fick der paa i Sinde at reise her ofver til Sælland igien, var først et Aars tid hos Mag: Ottho Fersløf i Hyllested, siden en kort tid hos forermelte Sal: Hr. Knud Hansen i Reesløf, hvor fra hun kom i ægteskab med da værende Sogne-Degn til Schielbye og Gundersløf Menigheder Christen Christensen Wiborg, hvilket ægteskab varede paa 8tende aar; efter ermelte Christen Wiborgs dødelig afgang sad hun stedse Encke og boede her i Schielbye, og forholdt sig i Hendis Encke-stand som en ret Encke i Gudsfrygt, ærbarhed og Stilhed. I de sidste 2 aar var hun til og fra Svag, indtil Sygdom omsider tog ofverhaand saa hun i de tvende sidste dage laae hen uden sands og følelse, ligesom i en sagte og stille søfn, og i denne søfn sof hun hen Natten imellem d 30 og 31 Janv: gammel 62 aar og nogle Maaneder.

1756. 27. April.

Ellen Jacobs Daatter Cofod, en Jomfrue her fra Schielbye Præstegaard, ægteføed i Nestved af Sal: Hr. Jacob Cofod Sogne-Præst til St. Peders Meenighed ibid: og Ingeborg Kirstine Fersløf, efter at hun i Hendis Forældris huus hafde haft en god og Christelig optugtelse til hendis 15 aar, og til sidst var blefvet Fader- og Moder-Løs, blef hun antaget i mit Huus her i Schielbye Præstegaard, hvor Hun den øfrige tid af hendis Alder stedse blef æret og elsket som en kjær og yndig Daatter, der var begafvet af Gud med alle de Christelige og gode Dyder, der icke allene Ziirede hendis Stand og Kiøn, men end og gjorde hende yndig og behagelig for alle dem, som kiente Hende; I de første 11 aar efter ofvenermelte Salige Jomfrue var kommen i mit Huus, var Hun redebon til ald hielp og assistance for min Salige Huustrue i hendis svage Alderdom, og efter at det behagede Gud i aaret 1752 at bortkalde ved en Salig Død ermelte min Huustrue, forblef denne nu Salige Jomfrue bestandig hos mig, og i min Encke-Stand forestoed mit Huus med saadan trofasthed, forstand og oprigtighed, saa at ieg i min taknemmelighed icke nocksom kand ære hende i hendis Graf. Og efter at hun i nogle aar hafde været hiemsøgt med en tærende Sygdom, hvor ved hendis

Kræfter jo mere og mere blev svækket, blev hun omsider sengeliggende d 12 April: som var Mandagen i Dimmelügen [den stille Uge], Langfredag der paa gaf hun sin sidste vilie til kiende, som den der icke ventede sig her blifvende sted, blev der paa dagen for Paaske-dag betient og vederqvæget med det Høy-værdige Alterens Sacramente, holt siden de 3 Paaske-dage ud i stedsevarende andagt og i hellig beredelse at forvente en Sal: Skilsmisse, den Gud og forundte hende den første Søgne dag efter disse Hellige dage, da Hun ved en stille sagte og Salig død Hensov i Herren, gammel 30 aar mindre end 3 dage. Denne Salige Jomfruis Moder var føed her i Schielbye Præstegaard, hvor hendis Morfader hafde været Præst i 46 aar, og det har behaget Gud, at denne voris Salige afdøde kunde og her fuldende sine dage.

— Lef vel Du Salig Siæl i Himlens Herlig glæde,
 Men vi, som safner dig, maae suche, sørge, græde;
 Dit Liiv var yndig her, Din død en salig Død,
 Dit eftermæle er i vor Erindring sød.¹⁾

J. Hansen.

Uddrag af Gunnerslev Kirkebog (1731—58).

1739. 5 Maj.

Pofl Hansen. En Skoleholder fra Reinstrup føed af ægte ægteforældre paa Møen, begyndte strax da aar og alder det kunde til-lade at tiene for sit brød, var Laqvei paa adskillige steder, sidst hos Hr. Justits-Raad Høyelse paa Wemmeltoft, hvilken tieniste hand omsider formedelst svaghed maatte qvitere, og fick derpaa en Skoletieniste i Reinstrup i den der af Hans Excellence Hr. Ober-Cammer-Herre von Plessen oprettede Skole, hvor hand og forblef, indtil hand døde. Hand var hiemsøgt med Svinots Svaghed, der tærede ham ud saa lenge, indtil der omsider icke var mere kiød paa hans legeme, og efter at hand var beret paa sin syge Seng, døde omsider, gammel omtrent 40 aar.

1740. 18. Okt. (i Gundersløv Kirke begravet).

Engelchen von Bülow Ridder af Dannebrog, For hen Marschall ved Sal: Prince Carls Hof, og Amtmand ofver Tryggevelde Amt, var kommen fra Wemmeltoft (hvor hand boede) for at besøge Ober-Cammer-Herren Carl Adolph von Plessen paa Gundersløf-holm, hvor hand blev syg d 5 Oct.; d 8 dito loed sygdommen sig kiende at det var Smaakopper, blev og samme dag bereedt, Smaakopperne kom nock jo mere og mere ud, men til bedring loed det sig icke tegne, og laae saaledis hen i ald Stilhed og taalmodighed

¹⁾ Provst Hans (Johannes) Hansen, der her har skrevet saa kønt om sin Husbestyrerinde, glemte mærkværdigvis at anføre, at hun med hans Billigelse var forlovet med hans Søn, Henning, der var Kapellan hos ham.

indtil det behagede Gud ved en Sal: død at bortkalde ham d 15 Oct: om aftenen Klocken omtrent 10, gammel omtrent 48 aar. Hans Frue var imidlertid paa Wemmeltoft, hvor og nogle af den Salige Herris børn paa samme tid af Smaakopper vare sengeliggende.

1744. 7 September.

Jørgen Pisch, en gammel Karl fra Gunderløfholm, fød i Slesien, og da tiende Kongen i Sverig i den sidste Krig imod Danmark, blev hand fangen af de Danske, og siden den tid har opholdt sig her i landet, i begyndelsen tiende hand sit brød ved Safskiererie, det hand var temmelig vel oplærdt udi; imidlertid kom ham nogle urolige tancker ofver, saa at hand gick omkring i Skofven, som et forvildet Menniske, der neppe vidste noget af sig self, i den tilstand tog det fromme og Christelige Herskab sig ham an, forsiunede ham rigelig med forfliging og underholdning, saa at hand ved Guds Naade kom til sig self igien, og siden den tid blev hans antaget som extra Karl paa Gundersløfholm, hvor det fromme Herskab gaf 2 sk. om dagen til underholdning, hvor hand da til sidst efter nogle ugers Svaghed døde, gammel omtrent 60 aar.

1750. 25. Juni.

Frands Ebberhardt Gauerdt, Huusfoget paa Gunderlefholt fød i Weilø i Jylland, hafde først tient paa Høyris i Mors Land hos Salig Estats-Raad Klingenberg, reiste siden med hans Søn udenlands, efter hans hiemkost kom hand i Tieniste hos Hans Excellence Hr. Geheime-Raad og Ober-Cammer-Herre von Plessen, til sidst blev sat til at være Huusfoget paa Gundersløfholm, i hvilken tienist hand omsider døde, gammel omtrent 54 aar.

1756. 17. November.

Else Lards Daalter, Skiøtten Sign. Peder Hansens Hustrue fra Fuglesang Huuset, fød i Schibbye i Horns Herred, efter at hun i hendis opvext hafde tient paa adskillige Steder, kom hun i ægteskab med hendis efterlevende Enckemand ermelte Sr Peder Hansen Aar 1727; Men de sidste aar af samme hendis ægteskab forfalt hun formedelst en paakommet tvistighed til saadan Sinds urolighed, der saaledis forvildede hendis tancker, saa Hun mistede ald lyst og lengsel at komme til Guds Huus og Herrens Bord, var icke at ofvertale der til, kunde icke taale, at nogen taledede hende til der om, saa at alle formaninger, erindringer og advarseler vare forgiefvis; I saadan jammerlig tilstand holt hun omtrent 4 aar, og imidlertid beklagede, at hendes Hofvet var saa fortunlet, og hendis Hierte saa bespendt af frygt og svare tancker, saa hun icke kunde hafve enten lyst eller andagt at komme til Guds Huus og at lade sig betiene med det Høyværdige Sacramente; Men da hende omsider paakom saadan en legemlig Svaghed, hvor af hun kunde

mercke at hendis død var for haanden, saa kom hun til sig self igien, fick længsel efter at høre Guds Ord, tilstoed i allis paahør, som vare nærværende, sin forrige Daarlighed og forvildede tancker med inderlig anger og ruelse, bad Gud inderlig om Naade og sine forrige Synders forladelse i Troen til Christi Værskyld [Vederlag] og Fortieniste, længtis og hiertelig at blifve trøstet med det Høy-værdige Sacramente, hvicket og skeede, laae siden hen i stilhed, i tro og haab at forvente en salig Skilsmisse, den Gud og efter sin store barmhiertighed forundte hende den 5te dag der efter i hendis alders 64 aar.

— Til sidst anføres det korte Levnedstrids, som Provst Hansens Søn og Efterfølger Henning Hansen efter sin Faders Død indførte i Skelbys Kirkebog:

Hans Hansen Jani Filius (Jensen), Præpositus Honorarius i Øster-Flachebjerg Herred, Mag: Philos: og Sogne-Præst for Skielbye og Gundersløf Meenigheder, ægtefødt i Tisted Bye udi Jylland A: 1682 den 27 Octobr af Jens Hansen, Amts-Forvalter over Dueholm, Ørum og Westervig Amter, og hans Hustrue Karen Christens Daatter blev dimitteret fra vor Frue Skoele i Kiøbenhavn A: 1703; Kom ind i Collegio Borrichiano 1705, hvor han forblev i 5 aar, og var det sidste Aar Inspector. Coll. holt i den tid 5 Disputation: Philos: og i Aaret 1710 erholt Magistergraden. Blev derpaa d 20 Majj Ordineret til at være Skibs-Præst paa Floden A: 1711, var i dette Embede 3 aar; og 30 Nov: 1714 fik Ordre at Prædike for den fangne Grev Steinboch i Castellet, efter hvis Død han og fik lige saadan Ordre at forrette Prædike Embede for den Arrettede Krigs-Commissario von Platen sammesteds. A: 1717 d 11 Sept: blev han af Hans Kongelige Maj: Kaldet til at være Sogne Præst for Sørbyemagle og Kirkerup Menigheder; kom derpaa i Ægteskab med Jomfrue Ellen Mule i Kiøbenhavn; og efter hendes død med Jomfrue Malene Jort ibid.; i hvilke Ægteskaber ham blev født 4 Sønner, Een af det første og 3 af det sidste. A:1730 d 20 Dec: blev han af Hans Excellence Hr: Ober-Cammerherre von Plessen Kaldet til at være Sogne-Præst for Skielbye og Gundersløf Meenigheder, og omsider af Biskoppen beskikket til at være Provst i Øster-Flacheberg Herred A: 1748, hvilket Provste-Embede han igien nedlagde i Aaret 1756, da han og d 20 Majj 1758 besluttede dette Hans berømmelige liv i verden i sit Alders 76 aar, og (det, som han og kort for sin Død var videndes om) blev succederet af sin ældste Søn i det andet Ægteskab i Præste Embedet, efter at han siden Aaret 1754 hafde haft denne sin Søn til Capellan Pro Persona i Embedet.
